

„Takoví jsme byli“

Babička dlouho vzpomínala a pečlivě rozmyšlela, který příběh by z toho nepřeborného množství mohla vybrat. Byla smutná a vážná, mluvila o svých příbuzných ve vězení, o dědečkovi v koncentračním táboře, o cestě do Ameriky... Přála si, abych pochopila, jaké to dřív bylo, za jedno odpoledne měla chuť mi vrýt do paměti celé moderní dějiny.

Já jsem nakonec stejně vybrala příhodu ze všech nejradostnější a nejautentičtější. Nezachycuje ani tak problémy a strasti, které ze života v totalitě vyplývají, ale je jakousi výpovědí mladé holky, co sice žije v nesvobodě, ale nikdo ji nezakáže myslet si svoje.

„Za 2. světové války nám táta postavil malou vilku ve Zlenicích na Sázavě. Měli jsme docela dost peněz, ale přesto jsme vedli úsporný život a velká zahrada, o kterou jsme se starali, nám sloužila pro ovoce. V roce 43 nám byla vilka zabavena (mně byly tenkrát asi čtyři roky) a nastěhovala se tam německá rodina.“ Babička přináší celé album fotek domku a často odbočuje od tématu. V nostalgickém duševním rozpoložení mi ukazuje fotku sebe a chlubí se mi svým pravým stejnokrojem, který jí ušila maminka s babičkou. „Když jsme pak do Zlenic jeli, museli jsme bydlet v penzionu a nárok jsme měli jenom na půlku zahrady. Já jsem byla dost zvědavá a pamatuju si, jak maminka vždycky říkala: ‚Blanko, jenom ke třešni a né výš!‘ V roce 45 jsme ji získali zpátky a do roku 50 jsme tam byli celé léto a každou neděli. Roku 50 jsme o vilku opět přišli, komunisti nám ji zabavili a dali ji nějaké jiné rodině – zůstal nám jen jeden pokoj o rozměrech 11 metrů čtverečních, kde jsme spali, vařili a myli se, a pak veranda, kde jsme obědvali. S rodinou, která dům dostala, jsme žádné vztahy neudržovali, ale přesto jsme tam až do roku 60 jezdili pravidelně a já jsem tam prožila snad to nejkrásnější mládí.“ Babička se celá rozzářila a tak jsem ji povzbuzovala, ať mluví dál, protože to bylo přesně to, co mě zajímalo. „V okolí bylo několik rodin, a tak jsme byli rozdělení na dvě party – jedněm bylo od desíti do patnácti let a druhým od šestnácti do dvaceti, rozdíl byl jen v tom, že ty starší už spolu chodili. Do půl devátý (a né dýl!) jsem mohla být venku u táboráku, kde jsme až na Jana Husa byli bez dospělých. Jednou, když jsme viděli na obloze letadlo, dělali jsme si srandu a jásalí jsme, že už tu jsou Američani. Seděli jsme kolem ohně a hrdě zpívali americké písničky, které zněly nějak takhle: ‚Krásná Meredith, až zas budeš žít, nezapomeň nikdy na Quadal Cannal,...‘“ Babička se snažila rozpomenout na následující sloky a moc ji rozčilovalo, že si ne a ne vzpomenout. „Písničky byl určitý druh našeho malého protestu, nic víc jsme jako děti nezmohli. Věděli jsme, že se nedá nic dělat ani zlomit, ale alespoň jsme nezoufali. Spojovalo nás to, že jsme všichni věděli, že jsme proti, byli jsme si jisti, že jsme na správné straně. Bylo pro nás důležité, že nás rodiče považovali za dost dospělé na to, aby se u nás doma mluvilo o komunismu otevřeně. I když hrozilo nebezpečí, že malé dítě, jako jsem byla já, to někde prozradí...“

„Tenkrát jsem byla vůbec hrozně hrdá,“ zamýšlí se, „třeba na to, že jsem nechodila do pionýra. Měli jsme tenkrát na škole dvě ředitelky, jedna byla obtloustlá a druhá měla nohy do O. Ty si nás vždycky zavolaly, aby připomenuly, že je schůzka pionýrů. Já a pár kamarádů jsme šli místo toho hrát vybíjenou a potom jsme se dmuli pýchou, když jsme vyprávěli, že jsme na žádné schůzce nebyli.“

„Neživěji si ale pamatuji na naše cesty ze Zlenic zpátky do Prahy. To se přijelo, tak v půl desátý večer, všichni už chtěli jít spát, když v tu ránu táta vykřikl: ‚Ježiši, vždyť jsou volby!‘ a tak se muselo jet k volbám, i když jsme nechtěli. No jo, nechtěli jsme, ale museli... To je to, co si musíš uvědomit, Barunko.“

A tak jsem mlčela a snažila jsem si to uvědomit.